

Є. Воропаєв, В. Бескорсий

ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ МУЗИКАНТІВ ХХІ СТОЛІТТЯ

Ye. Voropaiev, V. Beskorsyi

EDUCATIONAL STRATEGIES FOR MUSICIANS OF THE 21ST CENTURY

У сучасному глобалізованому та цифровому світі професія музиканта зазнає радикальної трансформації. Традиційні освітні моделі, що були сформовані в умовах історичної спеціалізації та інституційного патронажу, все частіше виявляються неадекватними викликам нової економічної та технологічної реальності нашого життя. Пілотне дослідження авторів, що включає аналіз історичної еволюції професійних компетенцій та їх співвідношення з вимогами сучасного ринку, дозволяє стверджувати: ідея вузької спеціалізації музиканта-виконавця або музиканта-педагога поступається місцем ідеалу артиста-універсала, творця-підприємця, здатного до гнучкої адаптації та постійного перевизначення власних ролей.

Історичний огляд демонструє тісний зв'язок між низкою професійних вмінь музиканта та соціально-економічним контекстом. Від сакральної та придворної служби в давнину та Середньовіччі професія пройшла ключову трансформацію під час романтизму ХІХ століття. Саме тоді, з розвитком публічних концертів, формується фігура віртуоза-соліста (на кшталт Ф. Ліста чи Н. Паганіні), чий успіх і дохід прямо залежали від здатності захопити масову аудиторію технічною майстерністю. Це стало раннім прикладом монетизації особистого артистизму, що стимулювало розвиток екстремальної техніки. Унікальним та болісним історичним експериментом стала радянська система, яка через централізовану доступну за ціною освіту виховала покоління технічно досконалих, але ідеологічно та економічно обмежених виконавців. Досі згадуються бурхливі суперечки з приводу того, що ДМШ скоріше виховує ненависть до мистецтва, аніж створює «кваліфікованих любителів прекрасного» — як це передбачалося в програмних документах. Крім того, ця модель, будучи ефективною для створення «людей-інструментів», різко обмежувала можливості творчої та кар'єрної самореалізації в умовах вільного ринку.

Сьогоднішній цифровий ландшафт остаточно зруйнував монополію традиційних інституцій (лейблів, державних філармоній) на доступ до аудиторії. Завдяки інтернету, соціальним мережам та доступним технологіям звукозапису (DAW) музикант став одночасно творцем, виконавцем, продюсером, звукорежисером, маркетологом і менеджером власного проєкту — «корпорацією однієї особи». Низькі роялті від стрімінгу змушують диверсифікувати джерела доходу (мерч, краудфандинг, ліцензування, живі виступи), що потребує підприємницьких навичок. Конкуренція за увагу в перенасиченому інформаційному просторі робить критично важливими не лише якість музики та звукозапису, а й вміння будувати спільноту шанувальників, формувати унікальний бренд та ефективно презентувати себе онлайн.

Таким чином, портрет конкурентоспроможного професіонала ХХІ ст. включає комплекс надзвичайно різноманітних компетенцій: мультиінструменталізм та міжжанрову гнучкість (для розширення аудиторії та творчих можливостей); вільну імпровізацію та підбір на слух (як основу живої комунікації з публікою); технологічну грамотність (зведення, мастеринг, робота з музичним ПЗ); аранжувальницькі

та диригентсько-менеджерські навички для керівництва колективами; основи цифрового маркетингу, менеджменту та фінансової грамотності.

Цей новий ідеал безпосередньо вказує на необхідність кардинального перегляду освітніх стратегій. Традиційна модель музичної школи та училища, з її жорсткою спеціалізацією та орієнтацією на репродукцію канону, більше не відповідає запитам часу. Запропонований авторами варіант «збагаченої» навчальної програми передбачає:

У межах спеціальності: паралельне вивчення академічного репертуару та сучасних жанрів (джаз, популярна музика, електроніка), акцент на імпровізацію.

У курсі сольфеджіо: інтеграцію джазової та сучасної ладовості, практику підбору на слух сучасних композицій, ноти яких ще не опубліковано, але вони вже затребувані публікою.

У теоретичних дисциплінах: додавання модулів з комп'ютерної музики, основ акустики, звукорежисури та музичного менеджменту.

У практиці ансамблів, хору, концертмейстерського класу: набуття досвіду гри на різних інструментах, спів у різних стилях, основи аранжування для малих складів.

Ключовим також стає свідоме розділення освітніх траєкторій для майбутніх професіоналів та любителів. Якщо для аматорів достатньо знайомства з основами музичної культури, легкої та захоплюючої екскурсії в художній світ, то професійна освіта має готувати до гнучкої, багатовекторної кар'єри, де зміна творчого амплуа кілька разів за життя є не винятком, а нормою. Історичним орієнтиром тут може слугувати фігура Й. С. Баха — церковного музиканта-універсала (органіст, композитор, педагог, кантор), але оснащеного інструментарієм та комунікативними можливостями ХХІ ст.

Еволюція професії музиканта від спеціалізованих історичних моделей до багатогранності цифрової доби є об'єктивним історичним процесом. У майбутньому успіх буде залежати не від володіння єдиною віртуозною технікою, а від здатності до адаптації, синтезу та постійного навчання. Відповіддю системи музичної освіти на цей виклик має стати не косметична корекція, а стратегічна переорієнтація на виховання творчих, технологічно грамотних та мислячих особистостей з підприємницькими навичками, здатних самостійно конструювати своє професійне майбутнє в сучасному мінливому світі.

I. Половинка

**“SIMPLE STUDIES” КОСТЯНТИНА БЛЮХА
ЯК ЗРАЗОК СУЧАСНОГО ГІТАРНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО РЕПЕРТУАРУ**

I. Polovynka

**“SIMPLE STUDIES” BY KOSTYANTYN BLOKH
AS AN EXAMPLE OF CONTEMPORARY GUITAR PEDAGOGICAL REPERTOIRE**

У сучасному гітарному мистецтві, на тлі активного розвитку виконавської школи та еволюції технічних можливостей інструмента, особливого значення набуває оновлення педагогічного репертуару. У зв'язку із цим, окремої уваги заслуговують збірки сучасних композиторів, де етюд постає не лише як засіб формування технічної майстерності виконавця, але і як своєрідна лабораторія композиторських пошуків, у якій поєднуються педагогічна доцільність та художня